סרט ★ סרט ★ סרט

בעריכת נעמי גולן

"אנא כורדי"

בטי מחמודי ובתה – בורחות מאירן החומייניסטית

("לא בלי בתי". קולנוע שחף)

הדהים אותי לקרוא השבוע מבקרי קולנוע אחדים בעתונות הישראלית תוקפים את הסרט "לא בלי בתי" בטענה שהוא חד צדדי ומציג רק את ההשקפה האמריקנית על מהפיכת חומייני באירן. מדוע לא מנסים לדרוש גם למניעי הצד השני, כדי לעשות את העלילה עמוקה יותר, מתריגזים המבקרים. ומאחר שרואים בסרט גם בעל המתעלל באשתו ומכה אותה, משום רצונה לחזור לארצה ולהוריה – שואלים המבקרים החסודים מדוע הסרט לא מנסה "להבין" את הבעל הזה ואת מאבקו הנפשי בין נאמנותו לאיסלם השיעי המתעורר לבין אהבתו לאשתו.

ובכן, אני מצטערת אבל אין לדעתי שום סיבה לנסות "להבין" בעל אלים ואכזר ואין שום פסול בהצגת העלילה המלודרמטית הזו מנקודת מבט אחת בלבד, זו של האשה האמריקנית. והסיבה פשוטה – **הסרט מבוסס על ספר** ועל מעשה שהיה. הוא נאמן לסיפור שכתבה האשה. מרוב מאמצים "להבין תמיד את הצד השני", בעיקר את הצד הפלשתינאי, מצטמררים מבקרינו הנדקנים למראה סרט המגנה ללא בושה את הקנאות האיסלמית נוסח טהרן.

"העלילה" כאמור היא מעשה שהיה. זהו סיפורה של בטי מחמודי, אמריקנית (משחקת אותה סאלי פילד, שחקנית מעולה שזכתה פעמיים בפרס האוסקר) – נשואה לרופא אירני אמריקני.

בעקבות המהפכה חומייני, מפתה הרופא את אשתו לנסוע איתו יחד עם בתם לביקור מולדת. הוא מבטיח לה שתוך שבועיים יחזרו לאמריקה. אבל אין לו כוונה לחזור. פיטרו אותו מבית החולים (עובדה שהסתיר מאשתו) ולדעתו אין לו מה לחפש עוד בארצות הברית. כשבטי מגיעה לטהרן, מוקפת משמרות צנועות הכופים עליה ללבוש צ'אדור ולהתכסות עד לגבות, בחיק המשפחה הכפרית השיעית הקנאית – מבשר לה בעלה שהחליט להשאר ושהיא חייבת להשאר איתו. על פי חוק המדינה באירן האשה והצאצאים הם רכוש הבעל.

בטי מנסה לשכנע, להסביר, להתמרד, לברוח – נסיונות אלה תוארכים את הגבר המוסלמי שמתחת למעטה המערביות של ד"ר מחמודי. הוא מכה אותה, כולא אותה בחדרה, גוזל ממנה את ילדתה הקטנה (שחקנית מתוקה בשם שילה רוזנטל, בת שש) ומכריח את הילדה ללמוד בבית ספר אירני לבנות שם מרקלמים כל היום פסוקי קוראן כשגם ילדות פעוטות לובשות שמלות עד לריצפה ומספחות ראש ענקיות המסתירות כליל את שערן.

נכון שהחווי האירני הנראה בסרט – מגוחך בעינינו שהרי צולם בארץ. לישראלים (שלא כמו לקהל בעולם) קל לזהות ש"השוק הפרסי" הוא בעצם יפו או עכו או העיר העתיקה בירושלים וכאשר יעקב בנאי מופיע בתפקיד חכם דת שיעי מכובד – עולים צחוקים בקהל. כך גם מצחקקים כולם כשיוסף שילוח מופיע בתפקיד מברית כורדי המסייע לגיבורה לברוח מאירן לתורכיה. אבל יש הרבה צביעות בצחוקים הללו. בתיאטרון מוכנים לקבל שחקן ישראלי בתפקיד של מלך שקספירי או אציל רוסי ובקולנוע זה אסור?

יש בסרט רגעים צובטי לב והוא מיועד לכל המשפחה, כולל הילדים.

חמוץ מתוק

(קולנוע בית צ'יזי אמריקה)

בקטלוג של פסטיבל הקולנוע בחיפה, משנת 1988 נכתב על הסרט הזה כך:

"איכותו של הסרט בדרך בה הוא מתאר את דרכם הקשה של מהגרים סיניים בהסתגלותם לחיי היומיום בבריטניה, אליה הגיעו מפרבר בהונג קונג. גם בסרט זה במו בקודמיו ("לרקוד עם זר", "האב הטוב"), מתמקד ניואל בתאור מעודן ורגיש של חיי היומיום ומעבריך דרך הפרסים את המסר החברתי. תחילתו של הסרט בטקס תתונה אי שם בפרברי הונג קונג, עד מהרה מהגר הזוג הצעיר ללונדון וכאן עוברים חייהם שלטלות אין ספור. בסופו של דבר הם מצליחים לפתוח מסעדה סינית משגשגת. הם יוצרים קשרים עם סביבתם האנגלית, אך התסבכות עם העולם התחתון מכריחה את הבעל להעלם. חלקו האחרון של הסרט מעביר תמונה נוגעת ללב של מאבקה האמיץ של צ'אנג האשה, בניהול המסעדה וחיי היומיום ללא בעלה. הישגו הגדול של ניואל וזוא בקליטת עולמם הפנימי של הסינים בלונדון, עליהם הוא משקיף בהבנה חיבה, חיוך והבנה אינסימית".

אותו מחזר בעבר אחרי בטי בהונג קונג ומגיע ללונדון כשהוא נשוי ואב לשלושה ילדים. הוא מנסה לשכנע את בטי לחזור איתו להונג קונג, אך היא מסרבת. בינתיים מתחתנת בטי עם אנגלי ומקימה משפחה. הסרט מתאר את חייה של בטי בלונדון, את מאבקה לגדל את בתה ואת מאבקה לשמור על נישואיה.

הסרט מעניין, מרתק, מרגש ומלא הומור. הוא מתאר בצורה מצוינת את הקונפליקטים שבין הדורות, בין הבנות לאמהות, בין הרצון לשמור על המסורת לבין הרצון להשתלב בחברה החדשה. הוא מתאר בצורה מצוינת את הקונפליקטים שבין הדורות, בין הבנות לאמהות, בין הרצון לשמור על המסורת לבין הרצון להשתלב בחברה החדשה.

צ'לנוב מסייע לרפורמים להתבסס

מאת שאול שיחף

ראש הוועד של הארגונים והקהילות ההומניים בבריה"מ, מיכאל צ'לנוב – גוף המתיימר לדבר בשם כלל היהודים ברוסיה, מסייע לתנועה הרפורמית להתבסס בבריה"מ. צ'לנוב דמות שנויה במחלוקת, בעיקר בגלל הסענה, כי הוא בן לאב יהודי ואמא שאינה יהודיה, נתון בעימות עם השלטון המרכזי שם, בשל הזדהות "הוועד" עם הלאומנים ברפובליקות הבלטיות ב־21 לינואר נערכה ועידה של "הוועד" במוסקבה והו נפתחה אמנם בסקירה על איום הסקאדים על ישראל, אך לאחריה בא ריווח מפורט על המרד ברפובליקות הבלטיות. שגריר ישראל בפריה"מ, אריה לוין, שהביא עמו לוועידה זו את ברכת ראש הממשלה, יצחק שמיר, ביקש להכריז על הפסקה בתום הדיווח, ורק אז הסכים להקריא את מכתב ראה"מ, כדי של יתפרש, כי ישראל מזדהה עם המרידות ברפובליקות הבלטיות ועם דברי הנואם בנושא זה, שקדם לו.

איגוד הקהילות הדתיות בבריה"מ, בראשות רבה הראשי של בריה"מ, הרב אברהם שיביץ הרב פנחס גולדשמיט רבה של מוסקבה ואבד הקהילות בבריה"מ, נמנעים מעימות עם "הוועד", אך רואים בעין רעה את הקירבה היתרה בין "הוועד" לבין ה"ראביים" הרפורמים. במוסקבה כבר פועלת קהילה רפורמית ובקרוב יבוא רב... קונסרבטיבי מישראל להנהיג את קהילה הזאת.

בראשית החודש הבא תערך בירושלים ועידת הקונגרס היהודי העולמי וייטלו בו חלק נציגים משני הגופים הנ"ל. ראשי הקונגרס היהודי העולמי יתבקשו לצמצם עד למינמום את הקשרים עם הרפורמים בכל הקשור ליהדות בריה"מ, שהתבוללות אכלה ואוכלת בה גם ללא סיוע של התנועה הרפורמית באה"ב ובישראל.

בעוד כארבעה חודשים תפתח ישיבת "שעלבים" ישיבה־תיכונית במוסקבה בשיתוף פעולה עם השתדלן האמריקני זאב וולפסון. בראש הישיבה יעמוד הרב חיים בראון ואליו יתלוו 15 תלמידים מהישיבה התיכונית "שעלבים". הישיבה התיכונית תהווה מרכז להפצת יהדות וחינוך יהודי שורשי בבריה"מ כולה, והיא תעמיד בצל את פעילות הקהילה הרפורמית המקומית בראשותו של הראבי הקונסרבטיבי.

מי מתדרך את הפולניות?

צעידות פולניות המבקשות לעבור בישראל ולהנות מהשכר הגבוה של עבודה במשקיבית, תודרכו באחרונה להנהיר על יהדותן. הגורמים העוסקים בייבוא הפולניות ארצה סבורים, כי קל יותר לנשים לשכנע את עברן, ואכן הנשים הללו עוברות קורס קצר בייצור עדויות על יהדותן ועם הסיפור הזה הן באות לבית הדין הרבני, כדי לאשר את יהדותן. בכמה מן המקרים נתברר, כי משפחות פולניות המתגוררות בישראל וכביכול הינן יהודיות ובתוקף זה הן באות להעיד על יהדותן של הצעירות, הינן גויות למהדרין וכי מערכת משומנת בונה "הסטוריה יהודית" כדי ששרות התעסוקה יתפקשה להרחיק מהארץ את הצעירות הפולניות.

גורמים רשמיים בבתי הדין הרבניים יודעים לספר, כי גם משפחות מעורבות מבריה"מ מסגלות לעצמן שיטות של העלמת עברן הלא יהודי, ככל שהן מתרחקות ממוצר עלייתן לישראל. זאת, למרות שהרבנות הראשית לישראל עושה מאמצים אדירים כדי לאתור בעיות של מעמד אישי במהירות המירבית ואין היא מערימה קשיים בדרכם של המבקשים להתגייר כדת וכדין.

דימוי של מפלגת מרכז

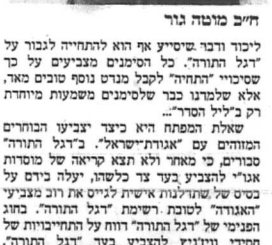
ההתבטאויות של שר הבטחון לשעבר יצחק רבין נגד השבאל והתייצבותו באורח ברור והד־משמעי נגד נסיונה בלשהי מרמת הגולן גם אם תיאות סוריה לחתום הסכם־שלום עם ישראל – נועדו, בין היתר לשוות למפלגת העבודה דימוי של מפלגת מרכז. יצחק רבין ורבים במחנהו סבורים, כי ככל שתתרחק מפלגת העבודה מהדימוי שדבק בה באשמת חה"כ יוסי ביילין וחיים רמון, כמפלגה שמאלנית, כך ייקל עליה לחזור לשלטון.

ח"כ יצחק רבין המבקש להתמודד על הנהגת מפלגת העבודה או על ראשות הממשלה, אם החוק יאפשר בחירה ישירה של ראש הממשלה, מנצל את האירועים המרגיעים האחרונים לשיפוץ הדימוי האישי והמפלגתי. אין ספק, כי הצעד הזה יעלה לו ביוקר רב, שכן השמאל אינו סובל ביקורת והוא יפתח במתקפה אישית על יצחק רבין כדי למנוע ממנו כל סיכוי להגיע לראשות הממשלה או המפלגה.

"מוטה" גור לימין קצובר

מסתבר כי חברות ואחות־יתומים מדלגים על־פני פערים אידאולוגיים. הדבר מוצא את ביטויו בהתגייסותו של ח"כ מרדכי (מוטה) גור לשכנע חברי מפלגת העבודה, להצביע בכתירות החתורות בבני־ברק וברמת־גן בעד מועמד התחייה, בני קצובר.

ראש עיריית רמת־גן, צבי בר קורא למצביעי הליכוד בקלפי ברמת־גן לחזור על הצבעתם,

ח"כ מוטה גור

ליכוד ודבי שיסייע אף הוא להתחייה לגבור על "דגל התורה". כל הסימנים מצביעים על כך שסיכויי "התחיה" לקבל מגדס נוסף טובים מאד, אלא שלמרבה כבר שלסימנים משמעות מיוחדת רק ב"ליל הסדר"...

שאלת המפתח היא כיצד יצביעו הבוחרים המזוהים עם "אגודת־ישראל". ב"דגל התורה" סבורים, כי מאחר ולא תצא קריאה של מוסדות אגו" להצביע בעד צד כלשהו, יעלה בידם על בסיס של שהרלנות אישית לגייס את רוב מצביעי "האגודה" לטובת רשימת "דגל התורה". בחוג הפנימי של "דגל התורה" דווח על התחייבויות של מסידי וויז"ין להצביע בעד "דגל התורה". ההערכה היא, כי מול "הציוני" קצובר יעדיפו ב"אגודה" למרות הירכות, את ח"כ משה גפני. ח"כ נמנעת כנוף להתערב בבחירות הללו ואם קיימת פעילות כלשהי, היא על בסיס של חברות אישית.

ש"ס ו"דגל" נגד חלמיש

סא"ל הרב יצחק חלמיש המוכר כמועמד לכהן רב ראשי למשטרת־ישראל, מצא עצמו תחת אש צולבת של ש"ס ו"דגל התורה" המאשימות אותו בליבראליות, בתתום הגיוונים. שר המשטרה, רוני מילוא נתבקש לוותר על מינויו זה בשמו של הגרא"מ שך. ככל הידוע מכחיש הרב חלמיש את האשמות נגדו מכל וכל והוא רואה בהן אינטריגה המיועדת לקדם את סיכויו של מועמד אחר המזוהה עם "דגל התורה". ביניתיים נפתח גם המירוץ על כהונת סגן הרב הראשי למשטרה, אלא שתפקיד זה יוכרע, ככל הנראה, בשלב מאוחר יותר.